

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันนอกเหนือจากปัจจัย 4 ซึ่ง ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค สำหรับยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์ นับว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวันมากอย่างหนึ่ง อีกทั้งทุกวันนี้ ชีวิตอยู่กับความรีบเร่ง อีกทั้งการจราจรที่ติดขัด การเดินทางโดยรถจักรยานยนต์นั้นสะดวกกว่าการเดินทางโดยรถยนต์หรือรถประจำทาง ประกอบกับราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้ประชาชนนิยมหันมาใช้รถจักรยานยนต์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากรถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะ ก่อให้เกิดความสะดวกสบาย รวดเร็วในการเดินทาง และเหมาะสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อยจนถึงปานกลาง ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่นิยมความสะดวกสบายให้กับตนเองมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเอง รถจักรยานยนต์จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง ทำให้จำนวนรถจักรยานยนต์มีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี จากอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจภาคเหนือ พบว่าเศรษฐกิจภาคเหนือขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรเป็นสำคัญ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 19.3 ของผลิตภัณฑ์ภาค อย่างไรก็ตามภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเป็นลำดับเป็นร้อยละ 20.1 ภาคการค้าร้อยละ 15.7 และการบริการร้อยละ 7.5 และจากโครงสร้างเศรษฐกิจของภาคเหนือ ที่มีการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.4 ต่อปี ต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยของประเทศที่ร้อยละ 5.0 ต่อปี ในระหว่างปี 2544 – 2549 ดังแสดงในตารางที่ 1.1 จากโครงสร้างเศรษฐกิจและการเงินของภาคเหนือ ปี 2549 พบว่า การอุปโภคบริโภคของภาคเอกชน เร่งตัวตามการเพิ่มขึ้นของรายได้ทั้งในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตรและจากอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำต่อเนื่อง ระดับความเชื่อมั่นของผู้บริโภคปรับตัวดีขึ้น อีกทั้งยังได้รับแรงสนับสนุนจากการให้สินเชื่ออุปโภคบริโภคเป็นสำคัญ ถึงแม้ปี พ.ศ. 2547 จะมีการขยายตัวลดลงเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายให้กู้ยืมเงินลงทุนภาคเกษตรกรรม และมีอัตราการขยายตัวลดลงเล็กน้อยเท่านั้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2549)

ตารางที่ 1.1 อัตราการขยายตัวของการผลิตภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	2544	2545	2546	2547	2548	2549	เฉลี่ย 2544 - 2549
ภาคเกษตร	4.20	-5.10	18.10	-4.00	-2.00	4.80	2.70
นอกภาคเกษตร	-2.00	10.20	6.00	2.40	3.60	4.10	4.05

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ตารางที่ 1.2 แสดงเครื่องใช้การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนของภาคเหนือปี พ.ศ. 2552

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551	2552
ภาษีมูลค่าเพิ่มจาก ธุรกิจค้าส่งและ ค้าปลีก (ล้านบาท)	2,260	2,829	3,308	3,425	3,880	3,676
	-	(+25.2)	(+16.9)	(+3.5)	(+13.2)	(-5.3)
ยอดจดทะเบียน รถยนต์ (คัน)	64,739	72,791	68,500	65,253	65,369	58,153
	-	(+12.4)	(-5.9)	(-4.8)	(+0.2)	(-11.0)
ยอดจดทะเบียน รถจักรยานยนต์ (คัน)	313,476	315,505	300,202	236,780	256,840	225,200
	-	(0.6)	(-4.9)	(-21.1)	(+8.5)	(-12.3)

หมายเหตุ : ภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บจากธุรกิจประเภทการขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องใช้ส่วนบุคคล และเครื่องใช้ภายในบ้าน

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย (2553)

การใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคของภาคเหนือปี พ.ศ. 2552 ปรับตัวลดลงจากปีก่อน โดยสะท้อนจากเครื่องใช้การใช้จ่ายภาคเอกชนที่สำคัญ ได้แก่ ปริมาณการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้จากธุรกิจค้าส่งและค้าปลีก โดยวัดจากการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าคงทน เช่น ยานยนต์ ลดลงชัดเจนสอดคล้องกับปริมาณจดทะเบียนของรถยนต์และรถจักรยานยนต์หดตัว ร้อยละ 11.0 และร้อยละ 12.3 ตามลำดับ ปัจจัยที่ทำให้การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงคือ ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ ภาวะการจ้างงานในประเทศได้ชะลอตัวลงซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน(ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ, 2553) ดังแสดงในตารางที่ 1.2

หากพิจารณาการใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของภาคครัวเรือน ที่แบ่งตามประเภทของ ค่าใช้จ่าย ดังแสดงในตารางที่ 1.3 พบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยทั้งหมดต่อเดือนของภาคเหนืออยู่ที่ครอบครัว ละ 11,185 บาท ซึ่งแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภค บริโภค โดยค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค ได้แก่ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ คิดเป็นเงิน 3,536 บาท, ค่าเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า คิดเป็นเงิน 345 บาท, ค่าที่อยู่อาศัย คิดเป็นเงิน 2,293 บาท, ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร คิดเป็นเงิน 2,264 บาท, ค่าใช้จ่ายเพื่อการ รักษาพยาบาลและส่วนบุคคล 282 บาท และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 991 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการ อุปโภคบริโภคคิดเป็นเงิน 1,274 บาท

โดยเมื่อพิจารณา จังหวัดลำปาง พบว่า มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของภาคครัวเรือนอยู่ที่ ครอบครัวละ 12,767 บาท ซึ่งแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการ อุปโภคบริโภค โดยค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค ได้แก่ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ คิด เป็นเงิน 3,856 บาท, ค่าเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า คิดเป็นเงิน 348 บาท, ค่าที่อยู่อาศัย คิดเป็นเงิน 2,240 บาท, ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร คิดเป็นเงิน 3,245 บาท, ค่าใช้จ่ายเพื่อการ รักษาพยาบาลและส่วนบุคคล 317 บาท และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 1,085 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่ เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคคิดเป็นเงิน 1,676 บาท

จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในจังหวัดลำปาง มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของ ระดับภาค และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร ของจังหวัดลำปาง มีค่าใช้จ่ายสูงกว่า ค่าใช้จ่ายระดับภาค โดยเป็นอันดับหนึ่งของภาคเหนือ ดังแสดงในตารางที่ 1.3 ทำให้ทราบถึง ความสามารถหรือกำลังซื้อของผู้บริโภคภายในจังหวัดลำปาง มีศักยภาพเพียงพอ

ตารางที่ 1.3 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนในภาคเหนือ จำแนกประเภทของค่าใช้จ่ายเป็นรายจังหวัด พ.ศ. 2551

จังหวัด	อัตรา ร้อยละ ของ ครัวเรือน	ขนาด ของครัว เรือน โดย เฉลี่ย	ค่าใช้จ่าย ทั้งหมดต่อ เดือน	ประเภทของค่าใช้จ่าย (บาท)						ค่าใช้จ่ายที่ไม่ เกี่ยวกับ อุปโภคบริโภค
				อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ	ที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้ ต่างๆ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ค่ารักษา พยาบาล และรายจ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับ ยานพาหนะ และการ สื่อสาร	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	
ภาคเหนือ	100.00	3.2	11,746	4,021	2,091	320	592	2,624	700	1,398
เชียงใหม่	5.74	3.1	13,988	4,675	2,648	280	794	2,966	1,058	1,568
ลำพูน	5.56	3.0	14,370	4,856	2,232	404	700	3,249	969	1,960
ลำปาง	5.74	3.1	11,879	3,428	1,876	352	481	3,424	780	1,538
อุตรดิตถ์	5.93	3.2	9,994	3,672	1,951	231	418	2,049	433	1,240
แพร่	5.93	3.2	10,321	3,689	1,906	269	393	2,138	496	1,429
น่าน	5.56	3.0	10,841	3,294	2,050	383	556	2,337	785	1,435
พะเยา	5.56	3.0	9,547	3,893	1,909	158	458	1,683	500	945
เชียงราย	5.56	3.0	10,157	3,702	1,639	321	440	2,407	555	1,091
แม่ฮ่องสอน	6.11	3.3	5,917	2,822	955	110	230	951	136	714

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2553)

ตารางที่ 1.3 (ต่อ)

จังหวัด	อัตรา ร้อยละ ของ ครัวเรือน	ขนาด ของครัว เรือนโดย เฉลี่ย	ค่าใช้จ ยทั้งหมดต่อ เดือน	ประเภทของค่าใช้จ ย (บาท)							ค่าใช้จ ยที่ไม่ เกี่ยวกับ อุปโภคบริโภค
				อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ต่าง ๆ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ค่ารักษา พยาบาล และรายจ ยส่วนบุคคล	ค่าใช้จ ยเกี่ยวกับ ยานพาหนะ และการ สื่อสาร	ค่าใช้จ ยอื่น ๆ		
นครสวรรค์	5.56	3.0	11,791	3,508	2,013	277	735	2,922	722	1,613	
อุทัยธานี	6.30	3.4	10,728	3,765	1,774	284	476	2,117	744	1,567	
กำแพงเพชร	6.48	3.5	14,401	4,963	2,869	419	839	3,065	1,009	1,237	
ตาก	6.30	3.4	9,729	3,690	1,691	287	510	1,984	443	1,124	
สุโขทัย	5.74	3.1	9,951	3,325	2,162	294	476	2,216	488	991	
พิษณุโลก	5.74	3.1	4,240	4,240	2,130	344	490	2,425	631	1,543	
พิจิตร	5.93	3.2	4,846	4,846	2,464	438	774	3,023	449	1,678	
เพชรบูรณ์	6.30	3.4	4,392	4,392	1,892	437	641	2,932	728	1,477	

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2553)

จังหวัดลำปางมีประชากรรวมทั้งหมัด 767,615 คน 271,374 ครั้วเรือน ในอำเภอเมืองมีประชากรรวมทั้งหมัด 234,782 คน 52,980 ครั้วเรือน (กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2551: ออนไลน์) จากจำนวนการใช้รถจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในแต่ละปีที่ผ่านมารายงานการจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ ณ สำนักงานขนส่งจังหวัดลำปาง พ.ศ. 2547 – 2552

ตารางที่ 1.4 ยอดจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ทั่วประเทศ, ส่วนภูมิภาค และอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ปี	อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง		ส่วนภูมิภาค		ทั่วประเทศ	
	จำนวน (คัน)	ร้อยละ	จำนวน (คัน)	ร้อยละ	จำนวน (คัน)	ร้อยละ
2547	18,950	-	1,591,441	-	1,943,590	-
2548	19,023	+0.38	1,611,971	+1.29	2,011,426	+3.49
2549	19,908	+4.65	1,581,719	-1.88	2,001,711	-0.48
2550	17,386	-12.67	1,300,182	-17.80	1,665,400	-16.80
2551	18,123	+4.23	1,426,036	+9.68	1,796,376	+7.86
2552	16,083	-11.26	1,307,441	-8.32	1,341,930	-25.30

ที่มา : กรมขนส่งทางบก, 2552: ออนไลน์

จังหวัดลำปางมีจำนวนรถจักรยานยนต์ที่ได้รับการจดทะเบียนในปีพ.ศ. 2552 มีทั้งหมด 16,083 คัน โดยลดลงจากปี พ.ศ. 2551 ที่ได้รับการจดทะเบียนในช่วงเวลาเดียวกันที่ 18,123 คัน ลดลง 2,040 คัน ลดลงถึงร้อยละ 11.26 อันเนื่องมาจากประเทศไทยประสบกับภาวะชะลอตัวทางเศรษฐกิจ จากสถานการณ์ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจการเงินโลกชะลอตัวอย่างชัดเจนมากขึ้น และทำให้การส่งออกชะลอตัวมาก ในขณะที่การใช้จ่ายและการลงทุนในประเทศ ยังขยายตัวต่ำ ซึ่งส่งผลให้ตลาดรถจักรยานยนต์มีอัตราการเจริญเติบโตที่ลดลงเมื่อพิจารณาจากยอดจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 1.4

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงเหตุผลแรงจูงใจและเหตุผลในการตัดสินใจรวมทั้ง

ข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานธุรกิจ สามารถนำไปใช้วางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ใช้รถจักรยานยนต์ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

จากการศึกษานี้ทำให้ทราบถึงลักษณะพฤติกรรมการเลือกซื้อ และความต้องการของผู้ใช้รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด และนำข้อมูลไปปรับปรุง แก้ไขคุณภาพ เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด รวมถึงผู้ที่สนใจศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับรถจักรยานยนต์

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรถจักรยานยนต์ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะจากการใช้งานของผู้ใช้ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ซึ่งในที่นี้หมายถึงรถจักรยานยนต์ จะศึกษากลุ่มผู้ใช้และผู้ที่เคยใช้รถจักรยานยนต์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง